

Het rekenwonder Antoon van den Hurk te Helenaveen

1 januari 1952? **Het beste is maar, dat je heel bescheiden zwijgt!**

5 Toen wij indertijd een reportage maakten over het rekenwonder Antoon van den Hurk uit Helenaveen, vermoedden wij niet, dat onze reis naar Brabants zuidoosthoek nog zulke gevolgen zou hebben. Het desbetreffende nummer was nog niet goed en wel bij onze lezers verspreid of we ontvingen een schrijven van niemand minder dan Pascal.

10 Wij nemen aan, dat wij u niet behoeven uit te leggen wie Pascal is. Er is praktisch geen toneel in ons vaderland, waarop deze cijferkunstenaar niet gestaan heeft, en er is praktisch geen Nederlander, die nog nooit onder de indruk gekomen is van 's mans onbeschrijfelijke rekenkunst.

15 Door onze reportage werd de heer Pascal opmerkzaam gemaakt op het bestaan van zijn onvermoede collega in het vak en toen hij ons dan ook voorstelde om een ontmoeting met zijn Helenaveense kunstbroeder te arrangeren, voorzagen wij journalistieke mogelijkheden.

Kort en goed, een maandje geleden had u in een gezellig cafévertrek in Helenaveen de beide rekenmeesters, broederlijk vereend, kunnen aantreffen.

20 In het begin hielden wij ons nogal flink. U kent dat. We zouden het kunnen van de beide heren weleens even peilen. We zouden wel wat opgaven neerschrijven, om die dan door de wonderbaarlijke hersenen van de Brabander en de Amsterdammer te laten oplossen. Er is niet veel van terechtgekomen. De sommen, die wij moeizaam op een

25 kladblaadje uitrekenden, werden zo vinnig en zo slagvaardig opgelost, dat wij in arren moede ons potlood maar neerlegden en ons bepaalden tot deemoedig toehoren. Nu was dit toehoren alleszins de moeite waard, daar niet van. Wel voelt de leek zich in zulke omstandigheden een beetje overbodig, maar we moesten toch met iets thuiskomen, al was het dan maar met een bepaalde indruk. Nu, over die indruk kunnen we het

30 volgende zeggen. Zolang een vermenigvuldiging niet groter was dan driemaal drie cijfers, ontliep de rekenkunst van de beide heren elkaar niet veel. Zodra echter gritere getallen op het toneel kwamen, overtrof de slagvaardigheid van Pascal de rekenkunst van Antoon van den Hurk op duidelijke wijze.

Het was overigens voor de heer Pascal een bijzondere ervaring nu eindelijk eens iemand aan te treffen, van wie zonder overdrijving gezegd kan worden, dat hij een rekenwonder is.

35 Het was geen wedstrijd; we kunnen u dus ook niet vertellen, wie er "gewonnen" heeft. Wanneer wij ons echter op het standpunt stellen: ere wie ere toekomt, dan moeten we eerlijk blijven en ronduit vaststellen dat, bij grotere en moeilijker opgaven, Antoon

40 van den Hurk niet tegen zijn "tegenstander" opkon. Hetgeen, nogmaals, aan de uitzonderlijke kwaliteiten van de Brabander niets afdoet, zoals de heer Pascal ook ronduit toegaf. De monstersom bijvoorbeeld, het verschrikkelijke vraagstuk van een vermenigvuldiging van tien maal elf cijfers, werd door Pascal in vier minuten

45 opgelost, terwijl Van den Hurk er achttien voor nodig had. Al zijn het dan allebei fantastische prestaties, als er verschil geconstateerd moet worden, slaat de balans toch door in het voordeel van de Amsterdammer.

Ook opvoor ons onbegrijpelijke hoogten bestaat dus nog baas boven baas. Voor de gewone mens is het echter om stil van te worden. Vermenigvuldigen, machtsverheffen, geboortedata uitrekenen, enfin, u kent het (of misschien niet).

50 De hoofdzaak is, dat de beide "rekenmonsters" na afloop van het wederzijdse experiment vriendschappelijk een glas bier ledigden en elkaar tot afscheid de hand schudden in oprechte bewondering voor elkaars prestaties. En het mag dan waar zijn, dat het met sterke heren kwaad kersen eten is, met een van deze beide rekenwonderen sommen maken is nog heel wat kwader! KL.

foto: ALS TWEE REKENWONDEREN ELKAAR ONTMOETEN...

55 21089261455
 x 3644391875
 105446307275
 147624830185.
 168714091640..
 21089261455...
60 189803353095....
 63267784365.....
 84357045820.....
 84357945820.....
 126535568730.....
65 63267784365.....
 76857533096352678125

70 "U bent geboren op 13 April 1921? Dat was dan op een ... even kijken... 13 April... eh... Woensdag! Klopt, hè?"

Verdere tekst bij twee foto's:

75 "Nou, je neemt eerst 416×392 . [redacted] maakt...?" "163072." "Allicht, en als je dat nu bijvoorbeeld gaat delen door 59 [redacted]... vul maar in..." "Dat wordt dan 2943, rest 6." "Natuurlijk..."

Enzovoorts enzovoorts. We hebben onze mond maar niet opengedaan. [redacted]

80 Dat de ontmoeting tussen de beide rekenwonderen van weerskanten nogal meevierl, blijkt wel uit deze foto. Na afloop van de "voorstellingen" dronken de beide kunstenaars in oprechte waardering voor elkaars kunnen een verfrissend glaasje gerstenat.

85

18 februari 1952 *Life Magazine*

Life Magazine **February 18, 1952** : Cover - New Queen Elizabeth II. Nice full page color Western Electric ad with factory worker Frank Spath making copper wire, art by Robert Benney. Death of King George IV. Full page color Kellogg's Corn Flakes ad made by 8-year-old Malcolm Kovacs of Chicago, Illinois. Military argues for \$52.1 billion for new budget, congress asks about waste, includes photos of soldiers with costs of all parts of their uniforms labeled. Air crashes in American west : B-17 airplane on Mt. Tyler in Washington, C-47 airplane on Mt. Armer, Arizona. Betsy Ross stamp causes controversy. Full page color Schlitz beer ad with art by Lyman Anderson, charming beagle dog. American spring fashions - color photo essay. Full page color Canada Dry Ginger Ale with baton twirler Mary Hartline. Hamburg, Germany's revival, lots of photos. Cop's crime and punishment - Michael Moretti. The Glob. Wizard of 0000s - science, **Antoon van den Hurk of Helenaveen, Holland, a math genius**. Hurdling Hog belonging to Tab Evans of Charleston, Texas. Full page color De Beers diamonds ad with art by Raoul Dufy. Very nice feature article on Lucille Ball. Greatest Hockey goalie ever - Terry Sawchuk, Detroit Red Wings. The Glob - a cartoon and literary

story of evolution, John O'Reilly and Walt Kelly. Shakespearean party at Washington and Lee University, includes photos of Barbara Stern, Anne Hathaway, Sue Leonard, Stew Ingersoll, John Phillips, Patricia Mateer, Skip Dankel and others. Full page American Petroleum Institute ad pertaining to water flooding of old oil wells.

31 maart 1952 **Ralph Champion's reportage over**

DE TOVENAAR MET NULLEN

- 90 Een Hollandse boer, 23 jaar oud, die slechts lezen en schrijven kan, heeft vooraanstaande Nederlandse wiskundigen verbijsterd met zijn buitengewoon geheugen voor cijfers.
Hij memoreert lange lijsten telefoonnummers in een paar minuten en geeft ze maanden later precies weer.
- 95 Zonder een enkele aantekening op papier te zetten vermenigvuldigt hij tien cijfers met tien cijfers uit zijn hoofd en geeft het juiste antwoord.
Hij geeft het kwadraat van getallen op het zelfde ogenblik, dat ze op een bord worden geschreven.
- VERLIET MET 11 JAAR DE SCHOOL.
- 100 De Onderwijzers, die Antoon v.d. Hurk onderrichtten tot hij elf was, toen hij de school verliet, herinneren zich, dat hij geen buitengewone leerling was tijdens zijn schooljaren.
Ik heb de Tovenaar met nullen opgezocht in Helenaveen, een afgelegen dorp, 12 mijl van het dichtstbijzijnde station en kon hem slechts bereiken via een deplorabele
- 105 landweg.
Antoon, die evenals zijn vader en de meeste andere inwoners, nooit uit Helenaveen is weggeweest, was op de boerderij aan het werk in gelapte werkkleding. Maar hij trol zijn beste kleren aan toen ik hem vroeg naar het schoollokaal te komen om zijn krachten te demonstreren.
- 110 Zijn broers op hun klompen, de plaatselijke politie en het halve dorp kwamen mee. Jan Hautvast, de onderwijzer, schreef deze som op het bord: 7293648975 vermenigvuldigd met 8435685749.
Antoon zat aan een tafel, terwijl de rest van ons een eerbiedig stilzwijgen in acht nam. Hautvast ging met potlood en papier in een hoek, en na tien afzonderlijke
- 115 berekeningen, die 20 minuten in beslag namen, toonde hij het antwoord: 6152693071661595957275
Kort daarna kwam Antoon tot hetzelfde met hoofdrekennen. Hij zette geen potlood op papier.
Dat was een tien-cijfer som, meer met 8 cijfers kan Antoon geschreven berekeningen verslaan en geeft gewoonlijk het antwoord in 4 minuten.
Ik testte hem met deze som: 87549632 vermenigvuldigd met 79328456.
Omdat de kinderen, die zich rond hem verdrongen, stonden te gichelen, kostte het hem feitelijk 5 minuten om in zijn brein het juiste resultaat uit te werken: 6945177129928192
- 125 Vervolgens bood ik hem een lijst met 35 telefoonnummers, variërend tussen 4 en 6 cijfers, aan. Hij vertelde me, dat het 12 minuten zou duren om ze alle van buiten te leren, maar ik zei, dat ik hem slechts 5 minuten er voor zou geven.
Na de gestelde tijd kondigde hij aan: "Ik ken 28 van de nummers" en herhaalde ze nauwkeurig.
- 130 Twee uur later, in het plaatselijke café, schreef hij opnieuw dezelfde getallen, die hij van buitengeleerd had neer.
Daarna herhaalde hij correct de cijfers van een uit 20 cijfers bestaande vermenigvuldigingssom, die hem 2 maanden geleden gevraagd was.
WEER GOED.
- 135 Toen vroeg Antoon mij mijn geboortedatum. In een halve minuut zei hij, dat de schrikkeljaren in aanmerking genomen, ik 14832 dagen oud en op een Vrijdag geboren was- een feit, dat ik zoals te begrijpen aan de waarheid toetste.
Hij herhaalde de proef met Bill Turner, de fotograaf van de Sunday Pictorial, die, zoals hij zei, 19316 dagen oud was en op een Maandag geboren was- ook juist.
- 140 Daarna gaf hij ons het kwadraat van 37, 53, 75, waarvan de antwoorden bijna op hetzelfde ogenblik kwamen, dat mijn krijt het bord verliet.
NIET ABNORMAAL.
Er schijnt geen grens aan zijn geestelijk vermogen voor cijfers.
Toch heeft Antoon geen abnormaal geheugen voor feiten, historische data's
- 145 Noch kan hij iets bijzonders presteren op het gebied van waarnemingstesten.
Antoon's methode bestaat uit het in zijn geheugen verdelen van een grote som in groepen van drie en het resultaat van iedere berekening te memoriseren, alvorens

verder te gaan met de volgende berekening.

150 Ik vroeg hem of hij enig praktisch nut had gevonden voor zijn talent. "Nogal", gaf hij enthousiast ten antwoord. "Plaatselijke tuinders komen allen naar mij om me te vragen hoeveel boonstokken zij nodig hebben, wanneer zij hun velden moeten beplanten. Het spaart hun een ontzettend getob.

Artikel in de "Sunday Pictorial" Londen Maart 1952.

155 20 december 1982

In het begin van de jaren vijftig kreeg de Helenavener Antoon van den Hurk opeens alle publiciteit. Nadat hij door een weekblad was ontdekt als rekenwonder, kwamen van heinde en verre journalisten van dagbladen en tijdschriften naar het Peeldorp om met de toen 24-jarige tuinderszoon kennis te maken. Ze stonden versteld van het fantastische geheugen van de Helenavener en de behendige wijze waarop hij met reeksen getallen goochelde. Aan het Helenaveense rekenwonder werden artikelen gewijd in nagenoeg elke krant en tijdschrift in Nederland, terwijl daarnaast bladen als "Sunday Pictorial" en "Life" veel aandacht besteedden aan de wonderbaarlijke gaven van Antoon van den Hurk. Journalisten uit Engeland en de Verenigde Staten streken neer in Helenaveen en lieten de dorpsonderwijzer vertalen wat Van den Hurk zoal te vertellen had. Enkele jaren lang duurde die belangstelling voor Toon van den Hurk, zoals hij meestal wordt genoemd. De Helenavener vertelde voor de radio van zijn talent en trad een winter samen met de hypnotiseur Vassino uit Blerick op voor uitverkochte zalen. Professor Vassino hypnotiseerde mensen uit het publiek en Toon van den Hurk etaleerde zijn rekentalent.

170 Vervolgens ebde de belangstelling voor de Helenaveense tuinder langzaam weg. Totdat in 1971 zijn naam weer in de krant verscheen. Van den Hurk, die inmiddels naar Deurne was verhuisd, had samen met enkele anderen de hoofdprijs in de toto gewonnen. Aangezien hij geen bericht had gekregen belde hij de organisatie op en vroeg hij of men zijn formulier eens wilde nakijken. Hij kon zich herinneren dat hij alle uitslagen goed had voorspeld. Het gevolg: Van den Hurk werd ruim 12.000 gulden rijker.

op foto:

180 5739147435
3358769765
19276476180855302775 [rekenmachine zegt:
19276474881555302775]
en
185 13/57637945398127\
4433688107548r3

Het rekenwonder van de Peel

190 Nu, dertig jaar nadat de Helenavener zijn grote bekendheid kreeg, kijkt hij in zijn woning in de Deurnese nieuwbouwwijk Koolhof nog eens terug op de periode, waarin hij samen met de Amsterdamse rekenkunstenaar Pascal tot de zeven beste rekenfenomenen van de wereld behoorde. Hij herinnert zich de periode nog maar al te goed, maar tilt er niet zwaar aan. "Het was wel aardig", laat Toon van den Hurk weten. "Ik heb best genoten van de belangstelling die allerlei mensen aan de dag legden. Maar het is niet zo dat ik een plakboek heb aangelegd van alle artikelen die over mij zijn verschenen. Nee, je moet gewoon blijven doen en dat doe ik. Zoals het voor iemand anders gemakkelijk is als hij goed kan voetballen. Ik heb toevallig een goed geheugen en ik kan goed rekenen. Nou en?"

200 Dar goed zijn in rekenen bleek al op de lagere school: "Toen ik een jaar of tien was had de onderwijzer al geen schijn van kans tegen mij. Dat vond ik wel fijn. Maar voor de rest maakte ik er niet zo'n drukte om. Trouwens niemand in Helenaveen. Waarom zouden we ook? Het was een aardigheidje; meer niet".

205 Op de vraag of hij door zijn rekenkunst een apart beroep heeft gevonden, antwoordt hij ontkennend. "Misschien had dat wel gekund als je er werk van had gemaakt. Maar ach, je had daar vroeger geen tijd voor. Ik ben toch wel tevreden met mijn leven. Dat moet ook wel, hè?"

De Deurnenaar heeft een relativerende kijk op de dingen. "Het is allemaal zo betrekkelijk. Het ene moment heb je succes en het volgende ogenblik ben je vergeten. Zo gaat dat nu eenmaal".

210 Toch kan Toon van den Hurk (hij is nu 54 en werk in een laboratorium) het niet nalaten, een proeve van zijn bekwaamheid te geven.

Omdat hij zoiets nog steeds aardig vindt. Hij vraagt naar mijn trouwdatum en zegt nog

Naspeuringen naar de N.V. Maatschappij Helenaveen: Rekenwonder van den Hur

215 geen seconde later: "Dat was op een dinsdag". Hij goochelt met cijfers en getallen,
die tot in de triljoenen lopen. En dan: "Ik kan me nog herinneren welke som met welke
uitkomst ik op 28 november 1945 uitkomst is 105.145.186.914.798.125. Je moet dat
thuis op je gemak maar eens narekenen.
105.145.186.832.798.125. Je moet dat thuis op je gemak maar eens narekenen.

220 10 april 2010 **briefje aan Lien van den Hurk-Gieben** lienvd.hurk@home.nl
Eindhoven, 10 april 2010

225 Geachte mevrouw van den Hurk,
Hierbij enige bestanden m.b.t. het Helenaveense rekenwonder. Ik weet niet of er nog
meer is, maar hier kunt u alvast mee vooruit!
groeten,
Paul Theelen 040-2814621 l.theelen@onsneteindhoven.nl www.theelen.info